

Preporuke za spječavanje infekcije u trgovinama, uslužnim djelatnostima i malim obrtima, tržnim centrima

Dosadašnje relevantne preporuke ZZJZFBiH vezano za poslovne aktivnosti

<https://www.zzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/02/Pitanja-i-odgovori-COVID-19.pdf>

<https://www.zzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/03/Preporuke-za-sve-poslovne-subjekte.docx>

<https://www.zzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/02/Kori%C5%A1tenje-maski.pdf>

<https://www.zzjzfbih.ba/wp-content/uploads/2020/04/%C4%8CI%C5%A0%C4%86ENJE-I-DEZINFEKCIJA-POVR%C5%A0INA-I-PREDMETA-U-RADNOM-PROSTORU.docx>

Opće preporuke

U ovim poslovnim objektima neophodno je primjenjivati mjere sprječavanja širenja COVID-19 kao i u svim drugim aktivnostima. Ove mjere podrazumjevaju sljedeće:

- Uposlenicima pružiti informacije i edukaciju vezano za prevenciju širenja COVID -19 (materijali se mogu pronaći na stranici Zavoda za javno zdravstvo FBiH, www.zzjzfbih.ba)
 - Higijena ruku, respiratorna higijena, izbjegavati dodirivanje lica
 - Standardne mjere higijene i zaštite zdravlja
 - Mjere zaštite karakteristične za COVID -19
 - Mjere zaštite karakteristične za djelatnost
- Redovno vršiti kontrolu i nadzor nad provedbom ovih mjera i davati povratne informacije uposlenicima
- Insistirati na provođenju pojačanih mjera higijene i sanitacije. Redovno čistiti prostorije sa standardnim deterdžentom, a potom dezinficirati najmanje dva puta dnevno i nakon svakog prljanja. Kontinuirano vršiti dezinfekciju horizontalnih površina, šteka, rukohvata i ograda.
- Osigurati provjetravanja prostorija tokom radnog vremena mehaničkom ili prirodnom ventilacijom.
- Insistirati na čestom pranju ruku ili dezinfekciji, kako uposlenika tako i klijenata.
- Insistirati da svi uposlenici nose maske, a rukavice i zaštitu za oči u ovisnosti od usluge.
- Insistirati da svi klijenti nose maske.
- Ako je moguće organizirati rad u dvije smjene, na način da između dvije smjene bude vremenski period u kome će se izvršiti čišćenje i dezinfekcija prostora.

- Uposlenike koji razviju simptome kao što su kašalj, povišena tjelesna temperatura, bol u grlu, uputiti da ne dolaze na posao nego da se obrate svom liječniku.
- Ograničiti broj klijenata koji borave istovremeno u trgovini, preporučujemo jedan klijent na 10m². U manjim objektima osigurati pojedinačne ulaske.
- Jasno istaknuti obavijest o ograničenjima i procedurama prilikom ulaska na ulazu u objekat.

Frizerski i drugi tretmani za uljepšavanje

U toku pružanja ovih usluga dolazi do neizbježnog relativno bliskog kontakta između uposlenika i klijenata tako da su mjere zaštite od prenosa COVID -19 od posebnog značaja.

Neophodno je provoditi sve općenite mjere koje se savjetuju za prevenciju širenja COVID -19.

Pored općenitih preporuka u ovoj djelatnosti, karakteristične mjere bi trebale biti:

- Pružanje usluga u unaprijed dogovorenim terminima putem telefona/interneta. Ovako bi se izbjeglo stvaranje gužve i redova ispred objekta. Pri ovome je potrebno adekvatno planirati i na vrijeme dogovoriti tražene usluge, da bi se mogli dogovoriti termini adekvatne dužine.
- Pitati potencijalne mušterije o zdravstvenom stanju, prisustvu ikakvih simptoma vezano za COVID -19 (povišna tjelesna temperatura, opća slabost i suhi kašalj). Ne dopustiti osobama koje su bolesne ulazak u objekat.
- U zavisnosti od veličine objekta, ograničiti broj uposlenika i broj klijenata (jedan klijent na 10m²) koji mogu biti u objektu u isto vrijeme. Pri ovome voditi računa da je neophodno održati udaljenost od 2m između klijenata prilikom svih aspekata pružanja usluge (ulazak, za vrijeme pružanja usluge, prilikom plaćanja i izlaska iz objekta). Ako ovo nije moguće osigurati, primati klijente samo jednog po jednog.
- Planirati rad u smjenama tako da više uposlenika nije prisutno u isto vrijeme u objektu.
- Zadržavanje klijenata u objektu skratiti na najkraće moguće vrijeme potrebno za pružanje usluge. Posao završiti što brže i efikasnije i onemogućiti nepotrebno zadržavanje u objektu.
- Osigurati pranje ruku sapunom i vodom ili dezinfekciju ruku na ulasku za klijente, insistirati da klijenti operu ili dezinficiraju ruke prilikom ulaska.
- Primati samo klijente s maskom koju moraju nositi svo vrijeme boravka u objektu.
- Koristiti jednokratne ogrtače za šišanje. Za svakog klijenta osigurati zaseban čist peškir. Peškire prati na 60-90 stepeni celzija sa standardnim deterdžentom za pranje veša.
- Sav korišteni pribor nakon svakog klijenta oprati i dezinficirati.
- Gdje je moguće koristiti jednokratni pribor.
- Nakon svakog klijenta dezinficirati adekvatnim sredstvom za dezinfekciju sve površine koje je dodirivao klijent (stolica, rukohvati, stolovi, šteke). Sredstva za dezinfekciju površina koristiti prema uputama proizvođača.

- Uposlenici moraju prati ili dezinficirati ruke često, a posebno: nakon dolaska na posao, nakon odlaska u toalet, nakon kašljanja ili kihanja, neposredno prije dodirivanja klijenta, nakon dodirivanja klijenta, nakon obavljanja poslova čišćenja i dezinfekcije prostorija i površina.

Trgovine i zanatske radnje

Preporuke se odnose na male trgovine razne robe, servise kućanskih aparata i elektronike, auto servise, ključarske servise, krojačke radnje, obučare i sl. I u ovim objektima neophodno je provoditi sve općenite mjere koje se savjetuju za prevenciju širenja COVID-19. U ovim objektima ne očekuje se blizak kontakt između klijenata, klijenta i uposlenika, tako da bi bile dovoljne općenite mjere koje se preporučuju i u svim ostalim aktivnostima stanovništva. Ograničiti broj klijenata koji borave istovremeno u trgovini, preporučujemo jedan klijent na 10m². U manjim objektima osigurati pojedinačne ulaske.

- Pojačane standardne mjere higijene prostora
- Higijena ruku (često pranje ruku vodom i sapunom ili dezinfekcija sredstvima na bazi alkohola)
- Svi uposlenici i klijenti moraju imati masku
- Fizička udaljenost između osoba 2m

Dodatne mjere u ovim djelatnostima bi trebale biti:

- Izbjegavanje prisustva više osoba u objektu, te izbjegavanje formiranja gužve i redova. Najbolje posao organizirati tako da se unaprijed telefonom/internetom zakazuju termini dolaska u objekat.
- Koristiti mogućnost dostave i Internet prodaje.
- Sve površine koje je dodirivao klijent odmah dezinficirati. Ukoliko se od klijenta preuzimaju predmeti (aparati za popravku i sl.) dezinficirati ih nakon preuzimanja, te isto uraditi i prije predavanja/ispоруke klijentu. Tokom obavljanja poslova preporučuje se i korištenje zaštitnih rukavica.
- U prvoj fazi, izlazak na teren i popravke kod kuće dozvoliti samo u hitnim slučajevima koji zahtijevaju popravku (vodovodne instalacije, električne instalacije, plinske instalacije, grijanje) i prilikom ovih ograničiti kontakt na što manje osoba uz pridržavanje svih mjera zaštite koje se inače preporučuju (higijena ruku, maska)
- Za trgovine tekstilom preporučuje se prodaja bez isprobavanja onih odjevnih predmeta koji se oblače preko glave. Takva odjeća se mora spremirati na 24 sata u za to predviđen prostor prije ponovnog stavljanja u prodaju, a isto važi i za odjevne predmete iz povrata. Alternativno, ako karakteristike materijala dopuštaju moguće je te odjevne predmete tretirati peglanjem na višoj temperaturi upotrebom pare.
- Kabine za probavanje odjeće provjetravati i dezinficirati češće nego ostale prostore, kao i izbjeći stvaranje gužvi pri njihovom korištenju i osiguranje fizičke distance prema preporukama.

Tržni centri

Organizacija i uvjeti prostora

- Provoditi opće mjere navedene na početku ovog dokumenta.
- Osigurati da se ne stvaraju gužve, te da se jasna uputstva o ograničenjima i mjerama postave na svim ulazima na vidljiva mjesta.
- Zbog kontrole broja klijenata preporučuje se da postoji odvojeni ulaz i izlaz gdje god je to moguće. Prilikom ulaska i izlaska mora se moći održavati fizička udaljenost od 1-2 metra.
- Broj klijenata koji mogu biti u isto vrijeme unutar centra odrediti prema površini prostora. Preporučuje se 10m² po osobi, odnosno 10-15 ljudi na 100m².
- Unutar trgovačkog centra preporučuje se da sve osobe nose zaštitne maske preko usta i nosa.
- Preporučuje se pojačna kontrola ventilacije prostora, s dodavanjem više vanjskog zraka u sistem za ventilaciju. Povesti računa o ispravnosti i higijeni pogona za mehaničku ventilaciju/grijanje i klimatizaciju.
- Na ulazima i na više mjesta u zavisnosti od površine prostora, najbolje ispred ulaza u svaku trgovinu, postaviti sredstvo za dezinfekciju s uputstvom za korištenje kako bi bilo dostupno uposlenicima i mušterijama.
- Preporučuje se smanjiti broj predmeta namjenjenih sjedenju i odmoru kupaca u zajedničkim prostorima centra, kako bi se smanjilo nepotrebno zadržavanje.
- Preporučuje se organizirati rad u dvije smjene, na način da između smjena bude vremenski period u kome će se izvršiti temeljito čišćenje i dezinfekcija prostora.
- Za pojedine djelatnosti primjenjuju se specifične preporuke dostupne od nadležnih ustanova (trgovine, ugostiteljski objekti, sportsko rekreativni kapaciteti, bazeni, hoteli, frizerski/kozmetičarski saloni i sl.). Preporuke su dostupne na sljedećim adresama:

<https://covid19.fmoh.gov.ba/uploads/files/Preporuke%20-%20ugostiteljski%20objekti-62bd3db6668fe3a5d489fd858cebd78e897b01d4.pdf>

<https://covid19.fmoh.gov.ba/uploads/files/Preporuke%20-%20muzeji,%20galerije,%20kina...-e11e7b9dd319c6741941f6f28de926330a66328a.pdf>

<https://covid19.fmoh.gov.ba/uploads/files/Preporuke%20-%20hoteli-4aaf53eaf73ba212bd2f2dda4546bd58630ab6a2.pdf>

Preporuke za klijente

- Voditi računa o higijeni ruku, respiratornoj higijeni i fizičkoj distanci od drugih osoba.
- Zadržavati se što kraće pri obavljanju trgovine.
- Osobe koje imaju povišenu tjelesnu temperaturu ili kašalj trebaju odgoditi svoj odlazak u trgovački centar i javiti se svom liječniku.

Preporuke za osoblje/uposlenike trgovačkih centara

- Voditi računa o higijeni ruku, respiratornoj higijeni i fizičkoj distanci od drugih osoba.
- Uposlenike koji razviju simptome kao što su kašalj, povišena tjelesna temperatura, bol u grlu, uputiti da ne dolaze na posao nego da se obrate svom liječniku. Poželjno je da uposlenici vode računa o svom zdravstvenom stanju, da mjere temperaturu i prate pojavu simptoma kao što su kašalj, umor, otežano disanje.